

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:		Apare odată în săptămână: DUMINECA.	REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA: Arad, Strada EMINESCU Nr. 35. Telefon pentru oraș și județ Nr. 266.
Pe un an — — — — —	40 Lei.		
Pe jumătate de an — — — — —	20 Lei.		

COMUNICAT.

Ieri 28 Martie la orele 19 Majestatea Sa Regele însoțit de Alteța Sa Regală Principele Moștenitor și urmat de Domnul Ministru al Curții Regale, și de Domnul Ministru al Palatului, în prezența D-nilor Președinți ai adunărilor naționale constituante a primit dela Dl Președinte al Consiliului, încunjurat de toți membri guvernului raportul pentru sancționarea Constituției votată de adunările naționale constituante. La urma cetirei raportului, Majestatea Sa Regele a rostit următoarele cuvinte:

„Cu mulțumire am luat cunoștință de voturile prin care adunările naționale constituante au adoptat Constituțiunea României întregite, aprobând în dispozițiunile ei, o întăresc cu regala și constituționala mea sancțiune. Voi păzi și aplica această constituțiune așa precum m'am legat prin jurământ ce am depus în ziua urcării Mele pe Tron și de acord cu Domniile Voastre urez ca ea să asigure consolidarea și temeinica propășire a scumpei noastre României“.

Ferdinand I.

După această cuvântare Majestatea Sa Regele a semnat decretul prin care aprobă și sancționează Constituțiunea, iar D. ministru de justiție a investit-o cu sigilul Statului. M. S. Regele a exprimat Președinților adunărilor naționale înaltele Sale mulțumiri pentru opera înfăptuită, menită a avea urmări fericite pentru consolidarea Patriei, însărcinându-i să transmită și adunărilor aceste mulțumiri.

Prefectul județului și orașului Arad
Inspector General Administrativ

Ion Georgescu.

Secretar

Octavian S. Șandru.

Nr. 889/1923.

Aviz oficial.

Ținerea Sinodului eparhial din Arad, care conform normelor în vigoare, avea să fie convocat pe Duminica Tomii a. c., fiind Preasfinția Sa Domnul Episcop diecezan reconvalescent, se amână până la alt termin.

Ceace prin aceasta aducem la cunoștința Onor. domni deputați, spre știre și orientare.

Arad, la 15/28 Martie 1923.

Din încredințarea Preast. Sale
Domnului Episcop diecezan:

Mihai Păcățian,
protopop, ases. ref. cons.

O soluție.

Publicăm cu plăcere propunerea ce urmează, făcută sinodului protopopesc al Aradului, ținut la 23 Februarie (8 Martie) a. c. pentru că ea exprimă totodată și dorința autorităților și forurilor noastre diecezane cari, în mod firesc, se inspiră din dorința clerului. Aceasta propunere ne dovedește odată mai mult, că este o deplină concordanță între conducere și cler, privitor la mijloacele prin cari s'ar da posibilitatea unei noi organizări pentru o apostolie mai avansată, după cum aceasta imperios o pretinde demnitatea statului a cărui Biserică reprezentativă este a noastră ortodoxă.

Onorat Sinod protopresbiteral!

Istoria neamului nostru românesc ne spune și ne mărturisește luminos și convingător, că la leagănul acestui popor a străjuit credincioasă Biserica noastră ortodoxă. Fără a reclama alt ajutor, aceasta Biserică a susținut și a mărturisit credința neschimbată, așa după cum au învățat sântii părinți și după cum dogmele au fost stabilite de sinoadele ecumenice recunoscute de Biserica ortodoxă de pretutindenea, păstrând intacte învățăturile din primii secolii ai creștinismului, negreșit mai veritabile și mai autentice în urma timpului mai apropiat când Hristos și apostolii săi au întemeiat Biserica creștină. Poporul românesc a primit aceasta credință și s'a închinat Bisericii acestei credințe nu numai pentru curățenia învățăturilor sale, ci pentru că și manifestarea cultică corespundea mai bine trebuințelor sale sufletești, și dacă în cursul

timpurilor Biserica noastră ortodoxă a și fost influențată de slavonic și de greacă, ea totuși a rămas Biserica națională a poporului român și ea a cioplit cel dintâiu graiu scris al limbei noastre române. Deși unii dintre învățații noștri caută să reducă și să micșoreze acest merit al Bisericii noastre ortodoxe, totuși nimeni nu va putea contesta că contopindu-se cu sufletul poporului nostru, ea ne-a rămas cetatea conservării noastre naționale aici, iar dincolo de Cărpăți unica mângâiere în cumplitele vremuri când poporul românesc împreună cu voevozii lui veșnic la hotare luptau cu toate popoarele barbare pentru pământul sfânt al țării.

Și când biruitoare au ieșit armele lor, voevozi și popor împreună au ridicat locașuri de închinare credinței lor drept recunoștință providenței divine carea glorioase le-a purtat armele și scăpare i-a dat neamului din grea și neagră robie. Ca să-și poată implini acestea așezăminte dumnezeiești sânta lor chemare mai cu multă scumpătate, au fost înzestrate cu bunuri pământești, dându-le mari întinderi de pământ și precizând rolul însemnat al acestor așezăminte: de-a propovădui credința ortodoxă și de-a învăța, precum ne spune istoria despre mănăstirea Neamțu, în care meșteri călugări tipăreau cărțile în graiul românesc și răspândea lumina în școale susținute și îndrumate de ea.

Nici că putea să fie altcum, pentru că cine cunoaște istoria poporului român, acela știe bine că aceasta istorie consta din veșnice și ne'nterupte lupte pentru înșasă existența poporului român căruia prea puține clipe senine i-au rămas pentru reculegere și consolidarea internă. Principatele dunărene, neamul românesc a fost cea dintâiu stâncă de granit de carea s'a izbit furia tuturor barbarilor, și prin urmare, era firesc ca viața și progresul acestui popor să sufere mai mult, căruia apusul, rămas la adăpost, prea puțin i-a fost recunoscător, din contră neamurile arătând și dovedind, prin pornirile lor răboinice, să ne umilească sub jugul lor. Ne-a mântuit înse credința și rezistența însuflată de aceasta credință.

Mai mult, mai multă jertfă a închinat aceasta credință, aceasta Biserică, pe altariul patriei în timpul celor dintâiu clipe a-le renașterii și când i-s'a cerut, fără murmur și-a dat toate averile ei pentru organizarea armatei naționale carea apoi prin glorioasele ei lupte pe câmpul de răboiu victorios, ne-a adus independența țării, cea dintâiu treaptă către propășire, către lumină și civilizație.

Astfel a știut Biserica noastră națională ortodoxă să servească țara și neamul, rămânând ea mai bine săracă, dar cu toate acestea c'o stăruință de fer și c'un zel apostolic pentru întărirea credinței și pentr'un ascendent posibil între împrejurările date. E adevărat înseși și rămâne bine stabilit, că lipsită aceasta Biserică de mijloacele materiale, avizată numai la jertfele binevoitoare ale fiilor neamului, ea n'a putut lua un avânt mai remarcabil și n'a putut evolua în mod potențial către ascendentul dorit de ea însăși.

În aceasta stare ne-au aflat aceste zile de glorioasă înviere a neamului, dar cu durere în inimi trebuie să mărturisim noi reprezentanții Bisericii noastre străbune, încărcată de neperitoare merite pentru țară și neam, că stânjeniți de neagră mizerie, la carea au contribuit în largă măsură opresorii noștri de ieri — alaltăieri, — nu putem răspunde îndatoririlor noastre în măsura ce imperativ o cer interesele Statului Român și în măsura dorită de noi toți fii și credincioși cetățeni ai acestui Stat.

Evident din celea premerse că, deși arde sacrul foc în inimile noastre pentru o înnaintare evolutivă, pentru binele țării și a neamului românesc căruia vrem să-i închinăm tot efortul energiilor noastre sufletești și de aci încolo și mai vârtos de aci înnainte, cu toate acestea fără un ajutor important din partea statului nu vom putea, adică Biserica ortodoxă nu va putea împlini rolul ei de capitală importanță tocmai pentru interesele bine înțelese a-le însuși Statului Român.

Considerând motivele premerse, îndrăznesc să fac următoarea propunere:

Sinodul protopresbiteral al Aradului roagă Veneratul Sinod eparhial al diecezei Aradului să întrevină la guvernul țării, ca, aprefiind starea mizeră a Bisericii noastre ortodoxe, mizerie carea stânjenește ascendentul ei către progres, și către evoluarea dorită de toată suflarea românească, — să pună la dispoziția diecezei noastre însemnate fonduri nu numai pentru a putea răspunde necesităților administrative — bisericești, ci mai vârtos pentru a putea da Bisericii posibilitatea unei noi organizări, în sensul de a-i spori activitatea apostolică.

În complexul acestora sinodul protopresbiteral se gândește la o superioară pregătire a clerului, ca în aceasta lume schimbată din temelii și când rătăcirii de credință slăbesc însăși temeliiile grandioase ale Statului Român, prin tendințele lor, unele internaționale și altele centrifugale, internaționale, alimen-

tate de dușmanii neîmpăcați ai țării noastre, — acest cler să poată opune autoritatea lui întemeiată pe vaste cunoștințe nu numai din domeniul științei de teologie, ci și din largul câmp al științei generale.

Reprezentanții Bisericii ortodoxe, preoțimea noastră, trebuie priviți ca factori propulsivi și ca rezonanțe vii nu numai ai întereselor pur bisericești, ci și ai intereselor superioare a-le Statului Român, lucrând în mod direct și indirect la consolidarea lui pe baze naționale, garanța indisolubilă pentru însuș viitorul țării noastre creată prin nenumăratele jertfe a-le fii lor neamului!

Raportor.

Predică pentru Postul mare

„Cel-ce va să vină după mine să se lapede de sine, să-și ia crucea sa și să-mi urmeze mie“.
Marcu 8. 34.

Eterna povață a Mântuitorului despre felul și modul, cum avem să-i urmăm, ni se repetă iară. În Dumineca I-a postului pe care îl percurgem am văzut că Isus cheamă pe Filip cu cuvintele: „Vino după mine“, iară azi auzim glasul lui mai respicat, chemându-ne pe toți la sine. Dacă întreaga filozofie a lumii am ști-o pe din afară, nu am putea găsi o mai bună cale, care să ne ducă la mântuire, cași cuvintele rostite mai sus. Toți câți au urmat povața eternă a lui Isus, nu s'au căjit. Și pentru-ca să înțelegem mai ușor povața lui Isus, trebuie să înțelegem pe deplin ce însemnează:

- a) lăpdarea de sine și
- b) luarea sau purtarea crucii.

Dumnezeu a plantat în inima omului o gingașă floare, pe care el să o grijască după puterile sale și din îndemnul său propriu și aceasta floare o numim noi iubirea de sine. Și nu numai omului i-a dat D-zeu acest vestmânt frumos, cu care să-și îmbrace sufletul și corpul său, ci tuturor vietăților și tuturor creaturilor sale. Și până când toate vietățile și creaturile au știut să țină hotarul firei lor înăscute; omul a fost acela, care mai întâiu a întinat și acest vestmânt frumos — împingând iubirea de sine până la trufie — voidnd adecă, omul dintâiu a fi asemenea cu Dzeu. Treptat, treptat omul s'a desbrăcat de vestmântul prim al curățeniei și s'a îmbrăcat în zdrențele cele murdare și deșerte a păcatului și a patimilor... „Spargevoiu — zice iubitorul prea mare de avere — spargevoiu grânarele mele și mai mari le voiu zidi și voiu strânge întrânsele toate avuțiile mele și voiu zice sufletului meu: „Suflete! ai multe bunătăți strânse pe mulți ani: odihneștete acum, mânâncă, bea și te veselește!“... Iată până unde a știut avutul din evanghelie

să meargă cu iubirea de sine. A uitat cu totul, că iubirea de sine nu a lăsat-o Dumnezeu numai pentru partea din afară, decă pentru corp, ci mai ales a sădit-o în suflet, ca acesta să fie mai mult grijit și iubit. Iubirea prea mare de sine a împiedecat pe om să asculte glasul Stăpânului din Evanghelie, care făcuse cină mare: căci unul: moșie cumpăraseră și trebuia să meargă să o vază; al doilea părechi de boi cinci a cumpărat și trebuia să meargă să-i cerce; iar altul muier și-a luat și pentru aceea nu putea să ia parte la cină și astfel iată că toți se lipsiră de cina Stăpânului. Nici chiar chemarea directă ce o face Isus tinărului avut — nu putu să schimbe iubirea prea mare de sine și averea sa, căci cuvintele: mergi de vinde averea ta și o dă săracilor și tu vino după mine, — îi produsese tinărului avut întristare mare și mai bine să lăpădă de Isus, decât de averea sa. Și dacă în toate timpurile omenirea nu s'a știut lăpăda de iubirea de sine de cele mai multe ori deșartă, pătimasă și păcătoasă azi cu durere trebuie să constatăm, că aceasta iubire de sine a ajuns până acolo, că a întunecat mintea omului, de nu mai poate cunoaște și deschilini binele de rău; i-a astupat urechile de nu mai aude chemarea lui Hristos. Cu toate că azi omenirea e cuprinsă de toate patimile și de toată nedreptatea, nimănui nu-i vine în minte să se simtă vinovat ori păcătos înaintea lui Dumnezeu. Toți se simt nevinovați, toți drepti și toți curați. Oamenii de azi țin de păcat numai: omorul, jaful, furtul și aprinderea, însă și pe acestea le consideră de păcate, dacă sunt săvârșite de alți, când ei înșiși le fac, atunci află sute și mii de uși de scăpare — declarându-se de îndemnați, ori în firească apărare — și la urmă iarăși drepti și nevinovați. Credința noastră străbună și legile patriei nu se opresc însă la recunoașterea numai a acestor patru păcate principale, ci ielă țin de păcat și declară de păcătoși pe toți înșelătorii, cari folosindu-se de neștiința sau nepriceperea deaproapelui îl păgubesc pe acesta îl sărăcesc, iar după ce l-au sărăcit, îl conduc la ură la revoltă în contra stăpânilor, în contra bisericeii și în contra lui Dumnezeu. Și dacă zicem că numărul acestor înșelători e foarte mare — n'am spus nimic — ci numai cu vorbele scripturei putem să-i numim zicând că „leghion este numărul lor“. Pe aceștia Scriptura îi așază în rândul hoților și ucigașilor: „Plata lucrătorului să nu rămână la tine de seara până dimineața“ zice Moisa c. III v. 19. „Pâinea săracului e viața săracului, cel-ce ia pâinea lui ucigaș este“. Proverbe 28. 24. Iară Ap. Pavel zice: „Au nu știți că nedreptii, nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu nici furii, nici răpitorii (I. Cor.). Iubirea prea mare de sine conduce apoi pe om nu numai la înșelăciune, ci îl mai conduce la vrajbă, la ură, la ceartă; căci oare ce sunt dușmăniile dintre vecini și frați, dintre popoare și națiuni? Nimic altceva decât rezultatul iubirei prea mari de sine; voind unul a mânca toată lumea, iară celalalt nici legume!

Dar oare patima desfătării, a luxului, beției desfrânării nu de aici provine? Ba da! Au nu socot desfrânării, că prin încărcarea stomacului lor cu beutură și mâncare pot ținea pas, ba pot și întrece pe cei treji la minte și cuvioși? au nu cearcă cei cari și-au întinat vestmântul sufletului prin necurățenie, ca prin haine scumpe și luxoase puse pe corpul lor hădos să treacă pe dinaintea celor simpli și curați? Ba da! Iasă rău se înșală, căci Tarăl cel ceresc, nu privește la cele din afară ale omului, ci la cele din lăuntru ale lui; ba chiar și lumea te primește după haine te judecă însă după minte.

Din aceste puține exemple cu mintea sănătoasă putem judeca, că dacă omul nu se lăpădă de sine, de iubirea prea mare de sine și de toate păcatele și patimile, ce provin din aceasta iubirea de sine, noi nu vom putea urma lui Hristos, nu vom putea posti, nu vom putea ajunge în legătură cu Dumnezeu, adică nu ne vom putea nici ruga lui. Sf. Scriptură ne dă și multe exemple de a acelor cari lăpădându-se de sine și de patimile lor, au primit iertare și mântuire așa d. e. Vameșul prin căința lui sinceră, necutezând nici ochii să-i ridice la cer — s'a lăpădat de sine — a primit iertare și s'a depărtat din biserică îndreptat; apoi Fiul rătăcit și Tâlharul de pe cruce, prin căință și lăpădare de sine primesc iertare; Zahau zice: „iată jumătate din averile mele Doamne le dau săracilor, și de am năpăstuit pe cineva cu ceva, întorc împătrat“ — o mai sinceră lăpădare de sine nu ar putea face leghionul înșelătorilor și speculanților din zilele noastre decât a reîntoarce împătrit, ceea ce au luat pe nedreptul.

A doua condițiune ce o pune Hristos celor cari vreau să-i urmeze e *luarea sau purtarea crucei*. Cuvântul „cruce“ era cunoscut după-cum vedem și înainte de răstignirea lui Isus. Era adică o unealtă făcută din două bârne legate în formă de T. Romanii îi ziceau, „cazna romană“ și o întrebunțau la răstignirea celor mai mari făcători de rele. Moartea pe cruce era cea mai crudă și mai barbară moarte. Osânditul la moarte trebuia să-și ducă el însuși nealta chinului său până la locul de pierzare. De multe ori lemnul era greu, și cel ce ducea acest lemn se obosea, cădea cu fața la pământ, cu toate acestea trebuia să-l ducă Viața noastră pământească o asemenea Hristos — cu' ducerea, luarea sau purtarea crucei. Purtând el trup omenesc, a cunoscut bine — cu câte greutatea e împreunată viața. Câte boale, câte nefericiri, câte patimi, câte ispite, câte nedreptăți, ies în calea vieții omului, și omul toate le poartă — pentru-că trebuie să le poarte. Isus ne dă sfatul, ca nu numai a noastre sarcini să le purtăm ci și a altora, iară pentru ca să nu disperăm ne zice, că cel-ce rabdă până în sfârșit acela se va mântui.

Deci purtarea neajunsurilor vieții, cu credință cu răbdare, fără cărtire, fără împotrivire; lupta cu patimile, cu poftetele, cu ispitele și păcatele, învingerea lor;

iată rostul cuvintele lui Isus unde zice: *să-și ia crucea sa*. Isus însă nu numai cu cuvântul a voit să numească învățătura lui — învățătura sau religia crucei, ci însuși cu viața și sângele său a pecetluit noua credință: „credința crucei”. Au nu putea el să cheme 12 leghioane de îngeri și să-l scape de suferințele crucei? Ba da! însă atunci cum să vor plini scripturile? Zice însuși Hristos! Unde ar fi sacrificiul? unde jertfa? ne întrebăm noi! Dacă suferințele crucei nu le-ar fi îndurat Isus — unde ar fi iubirea? și peste toate unde ar fi învingerea și mântuirea? Religia lui Isus se poate numi în cel mai strict înțeles al cuvântului „religiunea crucei”. Toate statele și toate bisericile, cari în decursul veacurilor au luptat sub semnul crucii, au făcut adevărate minuni în știință și cultură. S'au domolit patimile, s'au înfrânat poftetele s'au nobilitat sufletele omenimei. Și iarăși acele state și acele biserici, cari voind a lua nu mai partea cea bună, cea ușoară și comoadă a acestei vieți, nevoind a-și lua pe umerii lor sarcinile și greumintele crucii, au rămas cu civilizația în loc, au crescut fii pătimași, iubitori de arginți, singurul ideal fiindu-le câștigul și neguțătoria. Biserica creștină sub semnul crucii a început lupta, sub semnul ei a continuat-o, biruind o bună parte a lumii și tot sub semnul ei o va duce-o până la sfârșitul veacurilor. Și de câte ori a căzut biserica creștină cu fața la pământ — ducându-și crucea! 300 de ani numai a sângerat și a suferit, fără cârtire și fără împotrivire. „Doamne iartă-le că nu știu ce fac!” a strigat Isus de pe crucea lui, aceeași a strigat biserica creștină, 300 de ani a luptat biserica creștină, ci dela început până azi luptă necontenit, căci aceea e menirea să lupte pentru adevăr.

Lupta frumoasă ce a dus-o biserica creștină sub semnul crucii, învingerea ei solemnă și puterea ei de mântuire asupra omenimei, dela începutul începuturilor a fost spin în ochii acelor, cărora nu voiau să primească o religie cu cruce, cu suferință, cu iubire pentru altul; ci ei așteptau o religie comoadă, o religie unde „poporul ales” să fie remunerat cu întâietate și unde să se bucure de toate bunătățile pământestii. În tot decursul veacurilor s'a resimțit lupta ce o poartă popoarele cu credință fără cruce, în contra celor cu cruce. Expedițiile cruciate — nu sunt alt-ceva decât lupta religiei cu cruce, în contra celei fără cruce.

Biserica creștină în timpul din urmă e iarăși neliniștită în munca ei de acele popoare, cari în decursul veacurilor neavând alt ideal, decât câștigul banului, și cari cu banul câștigat, socotesc, că ar putea da lovitură de moarte, singurului dușman neîmpăcat a lor: crucei creștine!... Nimic nu cer pe tîpsie dușmanii creștinismului, decât crucea, ca oarecând Salomea capul lui Ioan Botezătorul. Da! Dușmanii moderni, dușmanii crucii sunt dușmanii întregului creștinism. „Ce vă trebuie vouă cruce! vedeți că niți noi

nu avem!, lăpădați-vă de ea și ve-ți fi asemenea nouă” — zic apostolii cei mici ve-ți fi asemenea nouă: bogați, toți cu castele și palate, nu ve-ți duce lipsă de nimic, căci „Domnul” — Iehova — se va îngriji de voi.

Cam cu astfel de cuvinte înșală Diavolul omul cel dintâiu, cu aceste cuvinte ne ispitește totdeauna, cu aceste cuvinte să ispiți puternica țară a Rușilor, care azi plângă și geme sub coada roșie a lui Totzki și Skaraotzki. A lua crucea și a purta crucea înseamnă a lupta cu îndârjire pentru adevăr. Aște lăpăda de cruce înseamnă a pune arma jos, a te supune, a nu lupta pentru adevăr, înseamnă a fi rob păcatului patimilor și Diavolului. Dacă Hristos n'a voit să întemeieze o religie fără cruce, de ce să-i nimicim noi opera lui mare! A lua crucea și cununa de spini de pe capul lui Hristos — înseamnă a-i lua aureola, coroana de învățător profet și împărat! Iată unde tind dușmanii crucii și apostolii unei religii fără cruce: la nimicirea creștinismului și la ștergerea lui Hristos — ca și cap a bisericii! Pentru-ce? Pentru-că dacă „ei” nu au, nici noi să nu avem! Și dacă capul creștinismului — crucea — o vor putea cumpăra, cu ușurință apoi vor putea cumpăra și celelalte membre ale ei. Dar să ne aducem aminte de arginții lui Iuda — care a vândut sânge nevinovat — că nu i-au fost de folos, ci i-au cauzat numai pierderea lui și a seminției lui.

Noi iubii creștini, cari vrem să urmăm lui Hristos — să ne lăpădam de noi înșine, de patimile și păcatele noastre; să ne luăm crucea, — lupta cu năcazurile vieții — și să cântăm cu toată biserica lui Hristos de pe pământ „Crucei Tale ne închinăm Stăpâne și sfântă învierea Ta o cântăm și o mărim”.

Odvoș.

Ioan Evuțian, preot.

Intrunirea

„Cercului religios Mândruloc” la Miniș.

Din întreaga podgorie aici se produce cel mai renumit vin, am putea zice de renume mondial, pentru că numai vinul roșu din *Miniș* e exportabil până, peste Oceanul Atlantic, în America. Dealurile de aici sunt mai blânde, acoperite cu humă până sus, așa că vița de vie este cultivabilă pe tot întinsul dealurilor, unde oamenii cu dare de mână și proprietarii mari de vii și-au zidit vile, sus de tot în mijlocul viilor, ceea ce primăvara și vara împrumută un farmec deosebit privitorului. De aici de sus ni-se deschide ochilor spectacolul cel mai agreabil, la stânga șerpuiind Mureșul umflat acum de topirea zăpezilor în munții A-dealului și de necurmatele ploii, iar la poalele dealurilor satul cu casele sale acoperite cu țigle roșii, având o perspectivă largă pe șesul ce aici se

începe, până la Arad, unde furnalele fabricilor în permanență varsă rotoagoale de fum.

Având această importanță, guvernele ungurești au dat totdeauna deosebită atențiune Miniștrului, instalând aici o școală pentru a pregăti cultivători de vie și producând vinuri speciale pentru curtea împăratească din Viena, pentru expoziții cari duceau de parte renumele vinurilor excelent manipulate de directorii și profesorii acestei școli. Aici am văzut felul de conservare a strugurilor, tăiați cu loză cu tot și atârnați în oale cu apă carea mereu se schimba, așa că rămăneau proaspeți până târziu primăvară. Zilnic se trimiteau de aici struguri astfel conservați împărțitului la Viena, fără să se gândească vreodată că mâna românului a plântat vița și sârguința lui i-a dat putere de rodire.

E regretabil, că devastate viile prin filoxeră, mulți dintre săteni și-au vindut terenurile străinilor, încât astăzi cea mai mare parte din pământul cultivabil e în mână străină, azi resădit complet cu viță americană ulțoită. Oamenii noștri și-au vindut loturile pe prețuri de nimica, iar astăzi prețul unui jugher catastral de vie varzază dela 80—100.000 de Lei. Adevărat, că lucrarea viilor costă enorm și mai considerând imposibilitatea exportului și catastrofele provocate de ploile din toamnă cari toate au contribuit la desperarea proprietarilor, neavând nici un câștig, din contră numai pagubă, toate acestea împrejurări dau speranța, ca oamenii noștri din fire conservativi să-și recâștiga terenurile vindute cu multă ușurință.

Poporul nostru de aici se ocupă preferabil cu cultivarea viței, având la șes puțin pământ arabil. Aceia cari nu au viile lor, de regulă se angajază la un mare proprietar ca cultivator, ori lucrând cu ziua, câștigând zilnic între 30—60 de Lei. Oamenii sunt de o construcție robustă, oacheși, iar femeile și fetele lor de o remarcabilă frumusețe, lucrând și ele cu diligență alături de bărbați, iar în timpul de iarnă torcând și sporind valuri de pânză în războaie, ori cu migală purtând acul în broderii pentru iiele și poalele lor albe ca zăpada.

În anul 1920, după încetarea războiului, numeroși excursioniști din Italia, profesori universitari, avocați, medici, militari, studenți universitari, sosind la Arad, au ținut să viziteze și Minișul și intrând în casele țaranilor noștri, au admirat curățenia și buna rânduială în căsnicie și au constatat marea asemănare nu numai în fizicul poporului nostru cu a fraților din Italia, ci și în felul lui de viață. Rămân momente neuitate cum primarul comunei ținând o scurtă cuvântare de bineventare, a fost îmbrățoșat și sărutat de eminenti profesori universitari și de entusiaștii tineri universitari, momente cari au impresionat până la lacrimi pe privitori, înșine înduioșați de acestea clipe, mărturie de conștiința ariginei aceluiaș sânge romanic.

Aurul razelor soarelui, tot mai strălucitor cum intrăm mai binisor în primăvară, ne-a adus o zi luminoasă pentru sărbătoarea de patruzeci de sfinți carea poporul de aici o sârbează cu evlavie și deosebit fast fiind hranul Bisericii, și în carea, tocmai din acestea considerații, am hotărât întrunirea cercului religios, decizi noi să aducem contribuțiile noastre pentru o adevărată religiositate, pentru sădirea comorilor neperitoare din Evanghelia lui Hristos în inimile oamenilor, pentru armonia dintre frați și în consecință pentru determinarea fiilor neamului la o conlucrare asiduă la consolidarea internă a țării noastre.

Sosit părintele protopop, *Trăian Vățian*, împreună cu mai mulți preoți din comunele aparținătoare cercului religios, pașii ni-am îndreptat spre sfânta Biserică de lângă vale, împrejmuită acum cu gard de peatră și cărămidă. Valea, în timpul topirii zăpezii și a ploilor crescută puternic, aduce valuri furioase și umple cu nisip și prudiș tot terenul; de aici se esplică că Biserica a rămas mai jos, într'un intravilan altcum destul de spațios.

Turla Bisericii o scaldă soarele cu lumina sa strălucitoare, covorul de iarbă verde înprumută un farmec captivant și într'o liniște binefăcătoare noi ne încercăm să refacem timpurile mistice când acei cari î-și dorm somnul de veci sub gheața de aici, și-au dat silință să-și înalțe un altar de închinare creștinească. Se poate bine distinge că turnul a fost zidit mai înainte și e toată probabilitatea că în timpul turcilor a fost un tura de observație și numai după ce aceștia au fost goniți peste Mureș înaintașii noștri împreună cu coloniștii sârbi au adăugat zidurile bisericii și au străformat și adăptat turnul pentru creștinească noastră viață. Intrăm în sfânta Biserică și cum, după închinare, ispitim interiorul, cu o catapiteazmă din zid, tot mai convingătoare rămâne impresia, că aceasta Biserica e una dintre celea mai vechi cu tot aranjamentul ei, afară de cor și strane cari mărturisesc de timpuri mai avansate în construire. Și aici, ca la Cuvin, creat un parc în jurul Bisericii, ar aduce o armonie sufletească paralel cu practicarea vieții noastre creștinești și ar influența nu numai gestul estetic, dar mai pre sus de toate au fi o dovadă despre profunda religiositate mai vârtos a preotului și a factorilor conducători.

Fiind în paresimi după ceasurile prescrise, s'a celebrat liturghia înainte sfințită și nota de profund doliu pentru patimile alui Hristos Domnul a plecat genunchii credincioșilor. Un serviciu divin mai cuceritor de suflete rar va fi văzut poporul din Miniș carea a umplut Biserica, bătrâni și tineri deopotrivă. Răspunsurile liturgice le-a dat corul condus de învățătorul *Fridih*.

După împărășire dintr'un potir, toți preoții am ieșit pe pronaos, iar în mijlocul nostru predicatorul *Valeriu Felnean*, vorbind cu ton respicat despre credința pentru carea au suferit martiriu cei patruzeci

de mučenici, care creștinească credința poporul românesc până în ziua de astăzi neștirbită și nevătăată cu sfințenie au păzit-o. Cuvine-se ca aceasta scumpă moștenire sufletească noi, strănepoții, tot cu aceeași curățenie să o cultivăm, pentru că aceasta credință și aceasta Biserică a fost în trecut și va fi în viitor cetatea noastră nebiruită.

Terminată cuvântarea ascultată cu multă atenție, s'a oficiat parastas pentru ctitorii Bisericii și mai ales pentru eroii satului. Cu finea parastasului, preotul *Iancu Ștefănuț* promemoria acestora a rostit impresionante cuvinte despre suprema lor jertfă și despre imensul sacrificiu al fraților noștri din vechiul regat care ne-a adus unitatea noastră națională, rămânând ca noi să ne arătăm vrednici cătră umbrele adormiților noștri prin purtarea și prin faptele noastre.

Masa ni-s'a servit cu mâncări de post în casa părintelui *Petru Pelle*.

La orele trei p. m. școala confesională plină de credincioși și toată inteligența din comună și din jur. Preotul *Iancu Ștefănuț* preciz își începe conferința despre igiena infantilă și imericultură, carea și-a aflat motivul germinator în apelul A. S. R. Prințesa Elena moștenitoarea Tronului, apel care atât de convingător vorbește despre îndatorirea noastră pentru buna îngrijire a copiilor cari sunt speranțele noastre și a neamului. Conferința, carea vom publica-o în numărul nostru de sărbători, au avut un succes extraordinar, oglindina fidel felul scăzut al îngrijirii micilor copilași, metodele greșite în alăptare, în alegerea hranei și în timpul căldurilor din vară, indicând totodată îndreptarea acestora, ca copii noștri să se poată bucura de sănătate și viață.

Am făcut acest raport pe de o parte ca opinia publică să fie orientată despre nobilele silință a-le preoțimei noastre cum aceasta înțelege să-și facă datorința nu numai în cadrele strict bisericești, dar și în celea sociale și în consecințe patriotice, de altă parte servind modele onor. preoțimi cum ea pe noul teren misionar poate să facă operă importantă, operă carea să regenereze viața noastră făcând înțelegătoare populația noastră pentru zilele de mărire ce ne așteaptă pe noi, neamul românesc, aici în aceasta parte a lumii.

Raportor.

O misiune pastorală.

Duminecă la 11 Martie a. c. în comuna Glogovaț din apropierea Aradului a avut loc o misiune pastorală, care sa desfășurat într'o atmosferă pe cât de liniștită și modestă, pe atât de însemnată din punct de vedere național-bisericesc.

Comuna Glogovaț de pe malul Murășului, este o comună locuită în majoritate de „șvabi” colonizați. Românii băștinași de acolo, copleșiți de elementul mai favorizat de pe vremuri, au ajuns aproape să-și piardă naționalitatea, ba chiar și legea lor strămoșească.

Dorința lor de-a-și avea școală și biserică românească, nu s-a putut realiza. Școlile, au fost toate școli de stat cu limba de propunere ungurească și nemțească. Iar biserica ortodoxă, — care, după cum s'a aflat din cronicile remase de pe vremuri, exista încă nainte cu 200 ani — în urma vitregiei timpurilor, sau mai bine zis: a oamenilor străini de interesele neamului nostru, a trebuit să dispară.

Astfel, credincioșii acelei biserici au fost siliți să umble în întunerecul-sufletesc decenii de-a rândul, lipsiți de „slova” românească, lipsiți de „lumina” dătătoare de viață a Mântuitorului.

Deodată însă, cu eliberarea noastră și cu în făptuirea visului nostru cel mai frumos: unirea tuturor românilor într'o Româniea-mare, sa aprins focul nădejdei de bine și în mijlocul acestor frați ai noștrii, — năcăjiți.

Iar la cererea lor, câți-va oameni, însuflețiți le-au sărit în ajutor. Durere, ajutorul acesta era prea puțin, pentru-că strigătul lor n'a aflat în toate sufletele resunetul așteptat și urmarea a fost, că pe o clipă se părea a fi pierdută iarăși, cauza credincioșilor noștrii din Glogovaț.

Trecând peste acestea clipe de desnădejde, cu însuflețire nouă s'au pus pe lucru, conducători și popor, de-o potrivă și nu peste mult au început să se ivească roadele muncii lor.

Astfel, — între altele — zilele acestea a sosit din America unul dintre credincioșii din Glogovaț, economul Simeon Danțoș, care a colectat în America, în scopul zidirii bisericii din Glogovaț — suma de 13.000 Lei.

Din incidentul aceasta și în scopul de-a-și lua măsuri noi pentru continuarea începutului frumos, care tinde a ridica „adăpost” sfânt pentru suflete dornice de „lumină”, — s'a convocat comitetul parochial provizor din Glogovaț, la care a luat parte — în ziua mai sus indicată, P. On. Domn Trăian Vățianu protopop tractual, însoțit de preoții Ioan I. Ardelean și Ioan Marșieu, ambii din Micălaca.

După cuvântul de deschidere a bunului ortodox și însuflețit credincios al bisericii noastre: Dr. Dimitrie Bodor, care a adus la cunoștința comitetului rezultatul colectei întreprinsă de Simeon Danțoș în America, — a luat cuvântul P. On. D. protopop Trăian Vățianu și într'o cuvântare plină de însuflețire curată, plină de dragoste nemărginită către biserică a îndemnat credincioșii să stăruie din toate puterile și cu voință tare la înfăptuirea dorinței de-a-și vedea odată ridicată biserica lor, atât de mult dorită.

După aceasta pe rând au luat cuvântul preoții: Ioan I. Ardelean și Ioan Marșieu, arătând fiecare, ce va putea să producă voința de fer a aceloră, cari se unesc în gândurile lor, spre ajungerea scopurilor bune și nobile.

De încheiere a vorbit d. Gh. Ispravnic inv. de stat, mulțumind P. On. D. protopop, pentru osteneala ce și-a luat-o îndeplinind aceasta frumoasă misiune pastorală în mijlocul credincioșilor săi din comuna Glogovaț. Asemenea îi mulțumește și pentru darul de 500 Lei, care la adus în numele, inst. de credit și ec. „Victoria”, precum și pentru darul P. O. D-Sale de 100 Lei — suma dăruită fondului pentru zidirea bisericii din Glogovaț.

Cu acestea s'a încheiat ședința între aclamațiile

vii ale credincioșilor, cari toți au rămas mângăiați și plini de nădejde văzând, că nu stau acum părăsiți, ci conducători harnici, să nizuesc, să aprindă o lumină în satul lor, care să lumineze cu razele strălucite în inimile lor, în casele lor, spre a arăta drumul care duce spre fericirea atât vremelnică cât și vecinică.

Ioan I. Ardelean
preot, asesor cons.

INFORMAȚIUNI.

† **Necrolog.** Vestim cu sinceră și adâncă durere, că prea iubitul și mult stimatul nostru coleg, Prea On. Domn protopresbiter *Gheorghe Petrescu*, a reposedat la 7/20 Martie a. c., în vârstă de 71 de ani și în al 48-lea an de serviciu ca profesor de tipic și cântare bisericească la institutul teologic-pedagogic diecezan din Caransebeș. Rămășițele pământești ale scumpului nostru adormit se vor așeza spre veșnică odihnă în cimiterul de la biserica sf. Ioan din loc, Vineri în 10/23 Martie a. c. la orele 3 d. a. în veci amintirea lui. Caransebeș, la 8/21 Martie 1923. Corpul profesoral, dela institutul teologic-pedagogic diecezan.

„Români ori uniți?” În numărul trecut am anunțat apariția broșurei cu titlul de mai sus, care a fost scoasă de sub tipar de dl Ioan Mihălcescu, eruditul profesor dela facultatea de teologie din București.

Autorul, un bine cunoscut și apreciat scriitor bisericesc, arată amănunțit și condamnă în termeni foarte energici cazul episcopilor uniți, cari împreună cu cei catolici, deși poftiți de trei ori, n'au intrat în biserica ortodoxă la actul încoronării Regelui și Reginei noastre, „căci dogmele îi opresc”.

Ne arată însă, că paterii dela Orăștia au participat la slujba izraelită, făcută din prilejul introducerii rabinului de acolo, „în a cărui templu Christos este pururea hulit”. După slujbă paterul Lokody s'a dus la banchetul dat în onoarea rabinului și a ținut toaste pentru acesta și pentru doamna rabi etc.

Unde-s dogmele? Ce zic la aceasta uniții din părțile noastre?

Recomandăm cu căldură tuturor cetitorul nostru această broșură și-i rugăm să o răspândească în cercuri cât mai largi, ca să se invedereze cât mai mult, cât de justă este pretenția uniților de a fi considerați „biserica națională”.

BIBLIOGRAFIE.

În editura **Librăriei Diecezane din Arad**, a apărut sub titlul: *Carte de rugăciuni și cântări*, cu un adaus de cuvinte mângăietoare și îndemnuri morale scoase din sf. Scriptură. Cartea se estinde pe 158 pagini și este tipărită cu binecuvântarea P. S. S. Domnului Episcop al Aradului *Ioan I. Papp*. În ediția III-a prețului Lei 6.

În editura **Librăriei Diecezane din Arad**, a apărut sub titlul: *T. Lugojan, Carte de rugăciuni și Cântări bisericești pentru școlari ed. II. Prețul Lei 10*. Cartea aceasta se estinde pe 196 pagini și conține: Rugăciuni, Rânduială necerniei, Rânduială utreniei, Liturghia sf. Ioan Gură de aur, Cântări schimbătoare la litur-

ghie, Cele 8 glasuri, Sărbătorile de peste an, Polileul, Svetilnele învierii, Pricesnele sărbătorilor, Chemarea Duhului sfânt, Sfințirea apei, La nuntă, Însmormântarea mirenilor, La părăstas, Rugăciunea de mulțămire și Te-Deum la sărbători naționale.

CONCURS.

Pe baza rezoluțiunii V. Cons. de sub Nr. 1969/922, să publică concurs nou, cu termen de 30 de zile, în org. „Biserica și Școala” pentru îndeplinirea parohiei vacante din **Ghiroce**, protopopiatul Timișorei.

Parohia este de cl. I., însă în conformitate cu decisiul Vener. Consistor din Arad, No. 79/1923 să admit și recurenți de clasa II-a.

Beneficiul este stabilit în următoarele:

1. Una sesie par. în extenziunea ei de azi.
2. Intravilanul (grădina) de lângă biserică.
3. Stolele legale.
4. Birul legal.
5. Bani de cvartir până când parohia va putea asigura locuință în natură, respective casă parohială, 3000 lei anual.
6. Intregirea dotației dela stat.

Alesul va suporta dările după beneficiul său și va avea să catihizeze la școlile din loc. Recursele au să fie naintate Prea On. of. protopopesc ort. rom. din Timișoara. Cel din altă dieceză vor putea recurge numai dacă au învoirea P. S. Sale D-lui Episcop diecezan.

Data, din ședința Comitetului parohial din Ghiroce.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Dr. P. Țiucra* m. p. protopop.

2—3

**Fabrică sistematică de clopote
pentru biserici**

FRAȚII D. și N. POPESCU

BUCUREȘTI

Magazina Calea Moșilor Nr. 249. Fabrica
Str. Ioan Maiorescu Nr. 9. (casa proprie.)

Transportă clopotele la destinație fără a primi nici un acconto, la caz de nu va plăcea le primește înapoi. Chemați prin scrisoare, vine în localitate.

**Deslușiri și comande se primesc și la
Librăria Diecezană din Arad.**

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistorial
Censurat: Censura presei.

Tiparul și editura tipografiei diecezane ortodoxe române din Arad.